

Den 26. maj 2023

GRUND- OG NÆRHEDSNOTAT TIL FOLKETINGETS EUROPAUDVALG

Forslag til rådshenstilling om forbedring af udbuddet af digitale færdigheder inden for uddannelse

KOM(2023)206

1. Resumé

Kommissionen offentliggjorde sit forslag til rådshenstilling om forbedring af udbuddet af digitale færdigheder inden for uddannelse den 18. april 2023. Formålet med forslaget er at fremme digitale færdigheder på alle uddannelsesniveauer. Kommissionen henstiller med forslaget medlemsstaterne til at udarbejde nationale strategier for digital uddannelse, som skal følges op med nationale mål. En vedtagelse af forslaget til rådshenstilling, som er en juridisk ikke-bindende retsakt, vil ikke i sig selv have økonomiske eller lovgivningsmæssige konsekvenser. Regeringen støtter overordnet vigtigheden af digitale kompetencer, men det er vigtigt for regeringen, at debatten om digitalisering og uddannelse også tager højde for de mulige negative effekter af eksempelvis øget brug af skærme. Det er således afgørende, at digitale værktøjer har en klar pædagogisk og didaktisk værdi og ikke er et mål i sig selv. Endelig er regeringen skeptisk over for udarbejdelsen af nationale strategier med målsætninger for digital uddannelse, da uddannelse er et nationalt anliggende.

2. Baggrund

Kommissionen offentliggjorde sit forslag til rådshenstilling om forbedring af udbuddet af digitale færdigheder inden for uddannelse den 18. april 2023. Forslaget er oversendt til Rådet i dansk sprogversion den 27. april 2023. Forslaget er fremsat med hjemmel i TEUF artikel 165 og 166. Rådet træffer afgørelse med kvalificeret flertal.

Forslaget til rådshenstilling er en udløber af Kommissionens meddelelse af 30. september 2020 om en handlingsplan for digital uddannelse 2021-2027 (KOM (2020) 624), ligesom det er en del af opfølgningen på den strukturerede dialog om digitale færdigheder og uddannelse, som Kommissionen gennemførte med alle medlemsstater i løbet af 2022.

Forslaget skal ses i sammenhæng med forslag til rådshenstilling om de vigtigste støttefaktorer for vellykket digital uddannelse (KOM (2023) 205), som blev offentliggjort sammen med denne henstilling.

3. Formål og indhold

Formålet med forslaget til rådshenstilling er at fremme digitale færdigheder på alle uddannelsesniveauer, herunder også på dagtilbudsområdet.

I forslaget henstilles det til medlemsstaterne, at de gennem en tilgang på tværs af ministerier og myndigheder og sammen med væsentlige interessenter skal udarbejde en national strategi for digital uddannelse og færdigheder. Medlemsstaterne skal følge op på strategien bl.a. gennem nationale mål for udviklingen af digitale færdigheder.

Det henstilles endvidere til medlemsstaterne, at de tidligt skal begynde at vejlede lærende i den digitale verden og tilbyde lige muligheder for at udvikle digitale færdigheder både inden for dagtilbud og på grundskole- og ungdomsuddannelsesniveau. Desuden bør den tværfaglige tilgang udvides, vurderingen heraf bør styrkes, og den bør indarbejdes i læreruddannelsen.

Det henstilles ligeledes, at medlemsstaterne støtter uddannelse af høj kvalitet i informatik i skolen bl.a. ved at samarbejde på EU-plan om udviklingen heraf og overveje oprettelsen af et særskilt fag om

informatik. De bør desuden iværksætte tiltag for at rekruttere og uddanne specialiserede lærere inden for informatik og avancerede digitale teknologier.

Desuden henstilles det til medlemsstaterne, at de sikrer udviklingen af avancerede og specialiserede digitale færdigheder inden for erhvervsuddannelser, fremmer udviklingen af en bred vifte af digitale færdigheder inden for videregående uddannelse og afhjælper misforhold i digitale færdigheder, samt at de støtter udviklingen af voksnes digitale færdigheder og tilbyder lige muligheder.

Det henstilles endvidere til medlemsstaterne, at de fremmer udviklingen af certificering af digitale færdigheder og anerkendelsen heraf. De bør desuden udvikle en strategisk og systematisk tilgang til at afhjælpe manglen på ikt-specialister, bl.a. ved at tiltrække talenter fra udlandet, tilbyde studievejledning på skole-, erhvervsuddannelsesniveaue og på de videregående uddannelser for at stimulere unges, og især pigers, interesse for ikt-studier, og gøre den digitale sektor mere attraktiv for kvinder. Endelig bør medlemsstaterne tilvejebringe den nødvendige finansiering til udvikling af digitale færdigheder bl.a. ved hjælp af nationale midler og EU-midler.

Det fremgår af forslaget, at Kommissionen agter at bygge videre på eksisterende initiativer som det europæiske ungdomsår og det europæiske færdighedsår for at supplere medlemsstaternes tiltag bl.a. ved at:

- understøtte reformindsatser med henblik på udvikling af digitale færdigheder og informatik af høj kvalitet.
- fremme excellence inden for kurser i avancerede og specialiserede digitale færdigheder inden for videregående uddannelse og erhvervsuddannelse.
- lette anerkendelsen af certificering af digitale færdigheder bl.a. ved at gennemføre et pilotprojekt i samarbejde med medlemsstaterne og interessenter om et europæisk certifikat for digitale færdigheder.
- understøtte indsatser med det mål at øge antallet og mangfoldigheden af ikt-specialister bl.a. ved at fremme udviklingen af avancerede digitale færdigheder og karrierer i den digitale sektor til kvinder.
- understøtte implementeringen af rådshenstillingen gennem højniveaugruppen for digital uddannelse og færdigheder (en videreførelse af højniveaugruppen fra den strukturerede dialog, jf. baggrundsafsnittet), der skal nedsættes via en afgørelse fra Kommissionen, med henblik på styring i forhold til særlige strategiske emner såsom certificering af digitale færdigheder, udvikling af curricula og kvalitetskrav til digitale værktøjer og indhold.
- overvåge fremskridt, dele god praksis og styrke samarbejdet med interessenter.

Endelig skal Kommissionen rapportere tilbage til Rådet om de fremskridt, der er sket i implementeringen af denne rådshenstilling, fem år efter dens vedtagelse.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke høres.

5. Nærhedsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant, da der er tale om en juridisk ikke-bindende rådshenstilling

6. Gældende dansk ret

Forslaget til rådshenstilling medfører ingen konsekvenser for dansk ret.

7. Konsekvenser

En vedtagelse af forslaget til rådshenstilling har ikke i sig selv konsekvenser for lovgivningen, EU-budgettet, statsfinanserne, samfundsøkonomien, erhvervslivet, miljøet eller beskyttelsesniveauet. Da der er tale om en juridisk ikke-bindende retsakt, kan regeringen således efter vedtagelse tage stilling til, hvorvidt og i så fald i hvilket omfang man ønsker at implementere henstillingen.

Det bemærkes, at afledte nationale udgifter som følge af EU-retsakter afholdes inden for de berørte myndigheders eksisterende bevillingsramme, jf. budgetvejledningens bestemmelser herom.

8. Høring

Forslaget til rådshenstilling blev sendt i skriftlig høring i EU-specialudvalget vedr. uddannelse og ungdom den 20. april 2023. Der indkom følgende høringssvar:

Danske Lærerorganisationer International (DLI):

DLI støtter Kommissionens forslag, der i højere grad end forslaget til rådshenstilling ”on the key enabling factors for successful digital education and training” har fokus på hvad målsætninger er, og ikke hvordan. DLI er enige i vigtigheden af at fremme borgeres digitale færdigheder generelt og at fremme specialiserede færdigheder. Særligt ønsker DLI at fremhæve punkt 2.2. der understreger vigtigheden af at anvende alders- og udviklingsvarende undervisningsaktiviteter samt den rolle som dagtilbud spiller for børn i relation til digital eksponering. Netop sidstnævnte, er dog komplekst og kræver mere uddybning end man har fundet plads til i forslaget.

I punkt 3.3. fremhæves vigtigheden af at adressere den tværfaglige tilgang til digitalisering i pædagogers, læreres og underviseres grundlæggende uddannelse såvel som i deres efter- og videreuddannelse. DLI ønsker at det her fremhæves hvilke generelle og strukturelle udfordringer der i denne sammenhæng i forhold til de mange opgaver man ønsker at lægge over på pædagoger, lærere og undervisere, og hermed også i deres uddannelse og efteruddannelse. Det er en grundlæggende pointe, at de fagprofessionelle forventes at løse mange af samfundets udfordringer uden at der politisk tages ansvar for at skabe rammerne herfor.

I punkt 3.5. fremhæves (EU) ”Guidelines on the ethical use of AI and data in teaching and education”. Her stiller DLI sig dybt kritisk over for henvisningen til guidelines der på ingen måde italesætter det ansvar de samlede strukturer (skolen, politiske beslutningstagere og arbejdsgivere) har for at sikre ordentlige rammer for dette!

I punkt 4.3. bliver der opfordret til at “consider setting up a separate subject in informatics...dedicated time and structure”. Her ønsker DLI at der er en refleksion over hvilke implikationer dette har for de mange andre opgaver som der pålægges undervisere. Den samme pointe gælder punkt 4.4. ”Ensure that teaching and learning on informatics is supported by qualified and specialised teachers...”

I punkt 8.5. bliver der opfordret til ”Strengthen efforts to better embed companies, particularly SMEs and start-ups, in the existing sectoral, industrial and national ecosystems to provide them with the necessary support, including knowledge sharing, guidance and learning opportunities.” DLI anser ikke at det er uddannelsessystemets opgave at understøtte disse interesser. Tværtimod er der behov for at sikre at det ikke er kommercielle interesser der påvirker uddannelse. Uddannelse skal være styret af faglige, pædagogiske og didaktiske behov der understøtter deltagernes behov og fremmer læring. I tillæg til dette skal deltagernes persondatasikkerhed sikres.

Dansk Arbejdsgiverforening (DA):

Det er for DA positivt, at Kommissionen med pakken om digitale færdigheder og uddannelse fremlægger tiltag, som skal bidrage til at forbedre og udbrede den europæiske befolknings digitale færdigheder. DA bakker op om, at der på alle niveauer af uddannelsessystemet sættes ind for at forbedre de digitale færdigheder. DA er ligeledes enige med Kommissionen i, at det er hensigtsmæssigt at indbygge digitale færdigheder i undervisningen – særligt på erhvervsskolerne. DA mener, at potentialet for digital interaktiv og virtuel undervisning er meget lovende. Digitale løsninger giver mulighed for realistiske og sikre træningsmuligheder for eleverne. Ved at prioritere digitale færdigheder i langt højere grad på erhvervsskolerne, vil eleverne endvidere også blive bedre udrustet med de digitale færdigheder, som efterspørges på arbejdsmarkedet.

DA er enig med Kommissionen i, at den fortsatte udvikling af uddannelsessystemet for digitale færdigheder kræver prioritering. Derfor bør der også prioriteres midler til dette vigtige område på nationalt niveau.

DA bakker op om vigtigheden i at sikre, at lærere og undervisere har de fornødne digitale færdigheder, så de let kan anvende digitale værktøjer i undervisningsforløbene.

DA støtter op om Kommissionens tilgang, hvor der lægges op til at forbedre digitale færdigheder igennem erfaringsudveksling og eksisterende bedste praksis mellem medlemslandene og i tæt samarbejde med interessenter, herunder arbejdsmarkedets parter.

DA har følgende mere specifikke bemærkninger til forslagene:

Særligt inden for voksenuddannelse er det vigtigt at prioritere styrkelsen af digitale færdigheder, der er nødvendige på arbejdsmarkedet. Her kan mikroeksamensbeviser spille en rolle igennem stor fleksibilitet for, hvornår læringen finder sted.

Kommissionen lægger op til at etablere en såkaldt ”High-Level Group” som et værktøj for implementeringen af de to rådshenstillinger. Det er midlertidigt uklart, hvordan en formalisering af den eksisterende dialog vil kunne bidrage til en mere effektiv implementering. DA mener, at et tættere samarbejde og inddragelse af den private sektor er afgørende for at forbedre de digitale færdigheder, som virksomhederne efterspørger.

Kommissionen lægger op til at bidrage til udformningen af retningslinjer og kvalitetskrav for digitalt uddannelsesindhold og virtuelle læringsmiljøer og -værktøjer. Mens DA mener, at erfaringsudveksling mellem medlemslandene, samt involvering af arbejdsmarkedets parter og andre interessenter kan spille en positiv rolle for at udvikle de digitale færdigheder, er DA skeptisk over for en ”one-size-fits-all approach”, hvor der udstikkes en retning.

DA er af samme opfattelse, når Kommissionen lægger op til at introducere individuelle læringskonti, lovgivningsbestemt betalt uddannelsesorlov og betalt videreuddannelse i arbejdstiden. Det er emner, der bedst diskuteres og løses i tæt samarbejde med arbejdsmarkedets parter i det enkelte medlemsland.

Kommunernes Landsforening (KL):

Fra KL bemærkes, at på s. 23 i ”Forslag til RÅDETS HENSTILLING om forbedring af udbuddet af digitale færdigheder inden for uddannelse”, giver anbefaling 4.1: *Samarbejde på EU-plan om udvikling, gennemførelse og evaluering af læseplaner*. anledning til at nævne, at det er u hensigtsmæssigt at lave fælles EU-læreplaner, da der er stor forskel på rammer og behov medlemslandene imellem.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der er ikke kendskab til andre landes holdninger til forslaget.

10. Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen er enig i vigtigheden af digitale kompetencer, som efterspørges på både nutidens og fremtidens arbejdsmarked. Regeringen støtter således intentionen bag forslaget om at styrke rammerne, som er nødvendige for udviklingen af digitale færdigheder og digital dannelse, herunder at sikre en inklusiv tilgang.

Det er dog vigtigt for regeringen, at arbejdet digitalisering tager højde for de mulige negative effekter af eksempelvis øget brug af skærme. Det er desuden centralt, at digitale værktøjer har en klar pædagogisk og didaktisk værdi og ikke er et mål i sig selv. Endvidere er det vigtigt at fremhæve, at en afgørende forudsætning for at kunne udvikle digitale færdigheder inden for uddannelse er tilstedeværelsen af digitale kompetencer hos personalet. Der bør derfor fokuseres i lige så høj grad på kompetenceudvikling som på tilgængeligheden af digital infrastruktur.

Regeringen støtter videndeling på europæisk niveau med henblik på at øge vores viden om gode løsninger på fælles udfordringer, herunder fx at få mere viden om mulige negative effekter af øget brug af skærme. Dette skal dog ske med respekt for den nationale kompetence på uddannelsesområdet og institutionel autonomi – særligt i forhold til tiltag vedrørende indhold af uddannelserne.

Regeringen er derfor skeptisk over for forslagets beskrivelse af både proces for og indhold af nationale strategier samt målsætninger i forhold til digital uddannelse, idet dette er et nationalt anliggende. Regeringen ser derfor ikke, at rådshenstillingen skal stille krav herom.

Derudover vil regeringen arbejde for, at der skabes en klarere skelnen i indholdet af denne rådshenstilling og *forslaget til rådshenstilling om de vigtigste støttefaktorer for vellykket digital uddannelse*, da de indeholder væsentlige overlap og er vanskelige at skelne fra hinanden indholdsmæssigt.

Endelig vil regeringen arbejde for, at opgaverne for den foreslåede permanente højniveaugruppe for digital uddannelse varetages inden for den eksisterende struktur for det europæiske samarbejde inden for uddannelse for ikke at skabe præcedens for separate strukturer for enkelte tematikker.

11. Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.